

Pénzügyek a globalizációban

Szerkesztette: Botos Katalin

JATEPress, Szeged
2004

Szerkesztette:

Dr. Botos Katalin, a közgazdaságtudomány doktora, tanszékvezető egyetemi tanár, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Pénzügytani Tanszék

Az egyes fejezetek szerzői:

Dr. Gidai András kandidátus, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

Halmosi Péter egyetemi tanársegéd, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Pénzügytani Tanszék

Dr. Horváth Ferenc egyetemi tanársegéd, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Pénzügytani Tanszék

Ivicz Mihály egyetemi tanársegéd, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Közgazdasági Intézet

Katona Klára egyetemi adjunktus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Közgazdasági Intézet

Kosztópulosz Andreász egyetemi tanársegéd, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Pénzügytani Tanszék

Kovács György egyetemi adjunktus, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Pénzügytani Tanszék

Makra Zsolt Ph.D. hallgató Pécsi Tudományegyetem

Schlett András egyetemi tanársegéd, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Közgazdasági Intézet

Dr. Szegő Szilvia kandidátus, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Pénzügytani Tanszék

Dr. Vass Csaba kandidátus, tanszékvezető egyetemi docens, Károli Gáspár Református Egyetem

Lektorok:

Dr. Horváth Attila, Ph.D., jogtörténész, Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Karsai Judit, kandidátus, tudományos főmunkatárs, MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont

Katona Klára, egyetemi adjunktus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Közgazdasági Intézet

Dr. Kőrösi István, egyetemi docens, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Közgazdasági Intézet

Kustosné Schifner Marianna projekttanácsadó, Magyar Nemzeti Bank

Obláth Gábor, kandidátus, elnök-igazgató, Kopint-Datorg Rt.

Dr. Osmann Péter, kandidátus, PSZAF

Tartalom

<i>Gidai András: A monetáris politika az EU előszobájában</i>	6-18
<i>Halmosi Péter: Az Adórendszer nemzetközi kihívásai és lehetséges válaszai az Európai Unióban</i>	19-31
<i>Halmosi Péter: A kilencvenes évek pénzügyi válságai: egy évtized tanulságai</i>	32-45
<i>Horváth Ferenc: A pénzmosság megakadályozására vonatkozó szabályozás</i>	46-61
<i>Ivics Mihály – Katona Klára – Schlett András: Vonzó-e Magyarország a külföldi működőtőke számára</i>	62-73
<i>Kosztopulosz Andreász: Az Európai Unió kockázati tőkével kapcsolatos politikája és intézményei</i>	74-95
<i>Kosztopulosz Andreász – Makra Zsolt: Az üzleti angyal hálózatok szerepe az informális kockázati tőke-piacok élénkítésében</i>	96-118
<i>Kovács György: A jelzáloglevél-kibocsátáson alapuló hitelezés problémái történeti megközelítésben</i>	119-147
<i>Szegő Szilvia – Vass Csaba: Globalizációs perem-, roncsolt és roncs gazdaság Magyarországon. Az elmúlt 15 év: mi változott?</i>	148-191
<i>Kőrösi István: Könyvrecenzió Stefan Brunnhuber és Harald Klimenta „Wie wir wirtschaften werden. Szenarien und Gestaltungsmöglichkeiten für zukünftige Finanzmärkte” c. könyvéről</i>	192-196

Bevezető

Amióta 1997-ben feltették az internetre az USA kormányzati adatbázisát, egy tízéves gyerek többet tudhat meg a világ leghatalmasabb országának pénzügyeiről, mint egy tapasztalt hivatalnok vagy szakember öt évvel korábban. Az információ terjedése rendkívül felgyorsult. A légi utasok száma megduplázódott harminc év alatt. A nemzetközi telefonhívások száma húsz év alatt 200 milliőről 5,2 milliárdra nőtt, s költsége a töredékére esett. Az internetes kapcsolatok az államhatárok fölé növe, gyakorlatilag egyidejűséget teremtenek a glóbusz egészén: azonnal értesülünk minden eseményről. A tőkeáramlások néhány másodperc alatt megvalósulhatnak, de maguk a vállalkozások is mozgékonyabbá váltak. Az FDI, vagyis a direkt beruházások áramlása is igen dinamikus. Gazdasági folyamatok reallokálása, kultúrák keveredése korát éljük. A változások olyan radikálisak, hogy a kutató alig tudja követni azokat. Az államok szerepe megváltozott: nem csupán a vállalkozások szabályozó környezetének meghatározói, hanem -bizonyos értelemben- a vállalkozások számára megfelelő makroökonómiai feltételek felelőseivé váltak. Nem az államnak vannak vállalkozó polgárai, hanem a vállalkozó polgárok választják ki a nekik tetsző államot. Ez teljességgel megváltoztatja a hagyományos pénzügyek minden elemét. Ez a szempont motiválta a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának Pénzügytani Tanszékét, hogy a globalizmus hatásainak tanulmányozását megkíséreljék. Számunkra, a magyar gazdaság számára az elsődleges kérdés, hogy vajon saját valutánkkal, vagy belátható időn belül az euróra váltva veszünk-e részt ebben a folyamatban. Ez a monetáris politika eszköztárának euro-konformitását igényli. A frissen megjelent szakirodalom alapján megvizsgáltuk, hogy milyen válságokkal terhes e viharos kor, s miként vélik mérsékelhetőnek a pénzügyi válságok veszélyeit a szakemberek. A pénz és tőkepiac szabályozásának a globalizmus korában különösen érzékeny területe a pénzmosás elleni küzdelem, megnéztük, hogyan állunk e téren hazánkban. Az is világos, hogy egy felzárkózó gazdaságban szükség van a normatív pénzügypolitika mellett diszkrecionális eszközökre, intézményekre is. Kutatásaink során alaposabban szemügyre vettük a jelzáloghitelezés múltját és jelenét, s a kockázati tőke által nyújtott finanszírozási lehetőségeket. Messze nem tekintettük át a globalizmus pénzügyeinek teljességét, csupán belekóstoltunk a témába.

Szeged, 2004. február

Botos Katalin
szerkesztő